

Syrien i Ukrainakrigets skugga: turkiskt vapenskrammel och rysk kohandel

Aron Lund

Karta: Norra Syrien i september 2022. Källa: Per Wikström (FOI).

Ukrainakriget har försvagat Ryssland och ökat Turkiets handlingsfrihet, men Ankaras planer på ett nytt angrepp mot kurdiskkontrollerade områden i norra Syrien har ändå hejdat av ryska protester. Under fortsatt turkiskt vapenskrammel har ett grumligt förhandlingsspel om Turkiets syn på den ryskstödda regeringen i Damaskus tagit sin början, vilket kan utfalla på många olika vis.

I maj 2022 inleddes en komplicerad internationell kris: den turkiske presidenten Recep Tayyip Erdoğan meddelade då att han planerade en offensiv mot två kurdkontrollerade enklaver i norra Syrien, där Turkiet redan behärskar stora gränsområden. Förhandlingar inleddes med Ryssland, vars militärobservatörer tills vidare står i vägen, som ställde motkrav på direkta samtal mellan Ankara och Damaskus. Frågan har sedan dess dragits i långbänk: även om Turkiet nu signalerar ökad öppenhet gentemot den syriska regeringen har inga offentliga kontakter inletts och den utlovade interventionen låter vänta på sig.

Detta FOI-memo syftar till att belysa den turkisk-ryska dynamiken i Syrien, med fokus på en eventuell insats i norra Syrien och på möjligheterna till förnyad kontakt mellan Damaskus och Ankara. Memot beskriver inledningsvis Syrienkonflikten och Turkiets roll, för att därefter analysera hur Ukrainakriget och turkisk inrikespolitik har påverkat Erdoğan's interventionsplaner, hur dessa planer utnyttjas av Ryssland för att uppmuntra turkisk-syrisk normalisering, och vilka följder frågan kan få för Sverige. Det snabbbrörliga

förhandlingsläget inbjuder inte till enkla slutsatser. På sikt verkar det ändå troligt att de kurdiska styrkorna på ett eller annat sätt kommer att förlora kontrollen över enklaverna. Att Turkiet och Syrien återupptar en öppen dialog är också sannolikt, men inledande gester lär inte fördjupas på kort sikt. För svensk del är krisen främst av indirekt betydelse, men Turkiets agerande kan på kort sikt skapa kontroverser i Natofrågan och utvecklingen kan på längre sikt påverka Turkiets utrikespolitiska vägval och frågor om stabilitet, migration och terrorism i Mellanöstern.

Memot är framtaget inom ramen för FOI:s Asien- och Mellanösternprojekt och publiceras även i en engelsk version.

AKTÖRER OCH OMRÅDEN I SYRIEN 2022

Det inbördeskrig som utbröt i Syrien i spåren av den arabiska våren 2011 pågår än idag, men striderna har dämpats och konflikten har i hög grad stagnerat.¹ Detta är framför allt en följd av att amerikansk, rysk och turkisk trupp sedan flera år opererar inne i Syrien, där de stödjer skilda aktörer men strävar efter att separera sina respektive inflytandesfärer och undvika sammanstötningar.² Även Iran och Israel är aktiva i Syrien, men har inte samma "nedfrysande" effekt på konflikten.

De huvudsakliga frontlinjerna har varit relativt stabila sedan 2018, men stridshandlingar fortgår på låg nivå och vissa territorier har bytt ägare under våldsamma former,

främst i nordöstra Syrien 2019 och i Idleb 2019–20. Konfliktens långsiktiga utveckling är osäker och beror på både svåranalyserade interna faktorer och på de externa aktörernas framtida vägval.

Större delen av Syrien kontrolleras av president Bashar al-Assads auktoritära regering, som stöds av Ryssland och Iran. Nordöstra Syrien behärskas av USA-stödda Syriens demokratiska styrkor (engelska: *Syrian Democratic Forces*, SDF), som leds av en kurdisk rörelse sprungen ur Kurdistans arbetarparti (kurmandji: *Partiya Karkerên Kurdistan*, PKK).³ USA kontrollerar också en mindre ökenenklav i söder. Turkisk trupp opererar i norr till stöd för rebeller inom Syriens nationella armé (SNA) och jihadistgruppen Tahrir al-Sham. För en illustration av läget, se kartan på föregående sida.

TURKIETS ROLL I SYRIEN

Turkiet och Syrien hade dåliga relationer fram till 1990-talets slut, delvis under inflytande av kalla kriget men också på grund av gränsdispyter (Hatay/Iskenderoun) och konflikter om dammar och vattentilldelning i Eufrat. Som påtryckningsmedel stödde Syrien PKK:s kamp mot Turkiet.⁴ Hösten 1998 hotade Turkiet med en invasion, vilket fick till följd att Syrien stängde PKK:s träningsläger och utvisade gruppens ledare.⁵ I Adanaavtalet 20 oktober 1998 förband sig Syrien att samarbeta med Turkiet och bannlysa PKK från syriskt territorium.⁶ Många källor hävdar att Adanaavtalet har en hemlig del där Turkiet förbehåller sig rätten att ”vidta nödvändiga åtgärder” upp till 5 km in på syriskt territorium, men detta har aldrig officiellt bekräftats.⁷ Ett bilateralt kontraterroravtal från 2010–11 stipulerar dock att de två sidorna ”vid behov skall undersöka möjligheterna att genomföra gemensamma operationer”.⁸

De tidigare så kyliga turkisk-syriska relationerna kom därefter att vändas i ett blomstrande samarbete, framförallt i ekonomiska frågor. Utvecklingen drevs på av nya ledare: Bashar al-Assad, som efterträtt sin far som Syriens president år 2000, och Recep Tayyip Erdoğan, som med sitt Rättvise- och utvecklingsparti (turkiska: *Adalet ve Kalkınma Partisi*, AKP) vann valen i Turkiet 2002. När ett uppror utbröt mot Assads styre år 2011 försökte Turkiet inledningsvis medla fram en fredlig lösning, men hjälpte samtidigt oppositionen att bygga upp en politisk och paramilitär struktur. Hösten 2011 bröt Erdoğan med Assad och satsade allt på rebellstyrkorna.⁹ Turkiet har sedan dess varit huvudbas för motståndet mot Assads styre. Ankaras insatser samordnades de första fem åren med flera väst- och

arabstater, men dessa drog så småningom in sitt stöd till rebellerna.¹⁰ Det som återstår av upprorsarmén fungerar därför sedan flera år som ett verktyg i händerna på Turkiet, som har förbjudit offensiva operationer mot Assads styrkor och istället riktat kampen mot SDF.

Sedan 2016 har turkiska armén gått in i fyra områden i norra Syrien: Norra Aleppoprovinsen (sedan 2016), Efrin (2018), Tell Abjad och Ras al-Ein (2019) och Idleb (2017–18). Enligt FN:s uppskattningar hyser dessa krigshärjade gränsterritorier cirka 4,5 miljoner syrier, varav nio av tio är beroende av nödhjälp utifrån och mer än hälften är internflyktingar.¹¹

I de första tre områdena har Turkiet samlat rebellgrupperna i en koalition kallad Syriska nationella armén (SNA). Miliserna i SNA är omvittnat odisciplinerade och strider ibland inbördes, men står som helhet under turkisk kontroll. Flera SNA-grupper har bidragit med personal till Turkiets interventioner i Libyen och Sydkaukasien.¹² Även den civila förvaltningen är under turkisk kontroll. I det fjärde och största området, Idleb, ligger makten i händerna på Tahrir al-Sham, en terrorstämplad islamistgrupp. Tahrir al-Sham samarbetar med Turkiet, men är inte en lyd milis av SNA-typ.

Turkiet motiverar sin närvaro i Syrien med att SDF fungerar som en front för PKK, men också med att civila syrier måste skyddas mot Assads styrkor. Landets officiella mål är att skapa vad man kallar en ”säker zon” eller ”fredskorridor” i ett ca 30 km djupt bälte längs gränsen, dit flyktingar ska flyttas.¹³ I dagsläget lever 3,6 miljoner FN-registrerade flyktingar i Turkiet.¹⁴ Ankara gör inte anspråk på syrisk mark och säger att man avser lämna landet när FN:s fredsprocess har löpt i hamn. I praktiken är fredsprocessen dock helt låst och norra Syrien knyts allt hårdare till Turkiet.

Sedan 2016–17 samarbetar Turkiet med Ryssland och Iran (som bägge stödjer Assad) inom den så kallade Astanaprocessen.¹⁵ Viktigast är de bilaterala turkisk-ryska förhandlingarna, och Syrienfrågan har blivit en central del i en intensiv och omfattande men långtifrån friktionsfri turkisk-rysk relation.¹⁶ Trots oförenliga politiska utgångspunkter har Astanatrion nått en serie pragmatiska överenskommelser. Basen för samarbetet är rysk-iransk tolerans för Turkiets inflytandesfär i norra Syrien, mot att Turkiet i sin tur har avblåst försöken att störta Assad militärt. De två sidorna förenas dessutom i sitt motstånd mot USA:s stöd till SDF. Smärre strider mellan syriska grupper förblir vanliga och kan utlösa beska ordväxlingar inom Astanatrion, men kan vanligen hanteras genom rysk-turkiska kontakter.

Våldsnivån tenderar dock att stiga skarpt när Ryssland och Turkiet vill pressa varandra som ett led i förhandlingsspelet, innan en ny överenskommelse kan nås. Det senaste exemplet på detta var de blodiga striderna i Idleb vintern 2019–20, där mer än en miljon människor drevs på flykt; ett trettiootal turkiska soldater dödades också, i vad som kan ha varit en rysk makt demonstration.¹⁷

Den 23 maj 2022 meddelade Erdoğan att han ”snart” skulle ”vidta nya steg gällande det som återstår av det arbete vi inlett med att skapa 30 km djupa säkra zoner längs vår sydgräns”.¹⁸ En vecka senare förtydligade presidenten sina planer: ”Vi kommer att rensa Tell Refaat och Manbij från terrorister och vi kommer att göra detsamma i de övriga regionerna, steg för steg.”¹⁹ Turkiska ledare har sedan dess fortsatt att utlova militära operationer mot Tell Refaat och Manbij, två områden norr om Aleppo där SDF och regeringstrupp samexisterar under ryskt beskydd, utan att precisera när detta ska ske.²⁰

Under tiden har Turkiet ökat trycket längs gränsen.²¹ Flera ledare inom SDF och allierade kurdiska rörelser har dödats av turkiska drönare, vilka även skördar ett växande antal civila offer.²² Enligt den Londonbaserade frivilligorganisationen Airwars nästan fördubblades de rapporterade civila förlusterna mellan april och juni 2022. Den högsta månatliga förlustsiffran hittills nåddes i augusti, med 13 döda och upp till 58 sårade.²³ Samma månad dödades också flera regeringssoldater.²⁴

DE KURDISKLEDDA SDF-STYRKORNA

Under den våldsamma sommaren 2012 retirerade den hårt pressade regeringsarmén från Syriens kurdiskbefolkade gränsområden, vilka då övertogs av Folkets försvarsenheter (kurmandji: *Yekîneyên Parastina Gel*, YPG), en syrisk förgrening av PKK-rörelsen. Övertagandet var i stort sett oblodigt och skedde troligen med Assads goda minne, som ett sätt att splittra oppositionen och pressa Turkiet.²⁵ YPG fick 2014 amerikanskt stöd för att bekämpa jihadistgruppen Islamiska staten (IS) och bildade följande år SDF-alliansen, som även innehåller små sunniarabiska och assyrisk-syrianska förband. USA:s och EU:s terrorstämplingar av PKK har aldrig utsträckts till YPG eller SDF, och den globala uppslutningen runt SDF som kontraterrorpartner utgör ett stort irritationsmoment för Turkiet.²⁶

SDF:s viktigaste internationella partner är USA, som leder den globala koalitionen mot IS. USA har i dagsläget ca 900 soldater i nordöstra Syrien, oräknat civila kontraktsanställda.²⁷ Det amerikanska flygunderstödet är mer betydelsefullt i militära termer, men marknärvaron

fungerar som en politisk markör för att skydda SDF mot angrepp från Turkiet och den syriska regeringen. SDF är lätt beväpnat och skulle inte kunna försvara sitt vidsträckta territorium i nordöstra Syrien mot en statsaktör. Om USA drog tillbaka sitt beskydd skulle stora delar av SDF:s arabiskska manskap troligen desertera eller byta sida, och ett försvagat och isolerat YPG skulle tvingas söka Assads beskydd mot Turkiet.

Detta demonstrerades hösten 2019, när USA:s dåvarande president Donald Trump under kaotiska former lät dra tillbaka de amerikanska styrkorna från delar av nordöstra Syrien, samtidigt som Turkiet gick in i gränsstäderna Tell Abjad och Ras al-Ein. SDF slöt då ett avtal med den syriska regeringen och Ryssland, som övertog USA:s roll i vissa frontområden genom att placera ut symboliska truppstyrkor och inleda förhandlingar med Turkiet. Ett rysk-turkiskt avtal 20 oktober 2019 slog fast att Ankaras krav på en 30 km djup säkerhetszon kunde tillgodoses genom gemensam patrullering och frivillig reträtt av YPG (alltså SDF:s kurdiska komponent), snarare än genom fortsatta turkiska intrång. I avtalet stipulerades även att YPG skulle lämna Tell Refaat och Manbij och att båda sidor ”ånyo bekräftar betydelsen av Adanaavtalet” vilket Ryssland skulle hjälpa till att implementera ”under rådande förhållanden”.²⁸ Fortfarande tre år senare har emellertid kurdiska enheter förblivit aktiva i alla dessa områden. Turkiet klagar över avtalsbrott, på vilket Ryssland svarar att Turkiet i sin tur bryter andra avtal kring Idleb.

Under hösten 2021 hotade Turkiet med en ny intervention, men tvingades backa efter att både Ryssland och USA signalerat starkt motstånd.²⁹ Som synes innebar det inte att Erdoğan övergav idén.

RYSSLAND OCH SDF

Rysslands syn på SDF är kluven.³⁰ Å ena sidan har rysk underrättelsetjänst sedan gammalt goda förbindelser med PKK, och man har flera gånger spelat det kurdiska kortet mot Turkiet i samband med olika kriser.³¹ Å andra sidan vill de ryska ledarna att nordöstra Syrien och dess oljekällor ska återföras till Assads kontroll, och beskriver SDF som illegala USA-stödda separatister.³²

Ryska ledare tycks mena att det bästa utfallet av Turkiets påtryckningar vore att SDF överlämnar sina områden till centralregeringen.³³ Man har länge försökt få Damaskus och den kurdiska ledningen att förhandla fram en integrering av SDF i den syriska armén och statsmakten, under Assads kontroll och med ryskt beskydd. Samtidigt har Ryssland också uppmuntrat Erdoğan och Assad att inleda

en dialog för att lösa sina gemensamma problem med SDF och USA.³⁴

Ryssland driver alltså två svärförenliga linjer samtidigt, och hur landet ska agera framöver är inte självklart. Målbilden tycks ändå klar: SDF ska avvecklas eller inlemmas i regeringsarmén under kontrollerade former, USA ska tvingas lämna Syrien, och Turkiet ska blidkas genom att Assad tar makten över – eller krossar – PKK:s infrastruktur i Syrien. Huruvida en sådan strategi är realistisk är osäkert, inte minst på grund av den avgrunds djupa misstro som råder mellan alla parter. För den ryska ledningen är det sannolikt gott nog att röra sig i rätt riktning med bevarat inflytande, utan kostsamma förluster. Ryssland har också historiskt sett ofta föredragit att ”frysa” konflikter i ett fördelaktigt läge, hellre än att sträva efter en svåruppnådd eller osäker slutlösning.³⁵

TELL REFAAT OCH MANBIJ

De SDF-enklaver norr om Aleppo som Turkiet har pekat ut som måltavla, Tell Refaat och Manbij, utgörs främst av landsbygdsområden och har fått namn efter sina respektive huvudorter. Det är de enda kurdiskstyrda regionerna väster om Eufratfloden, och det är de SDF-områden där Ryssland och Assadregeringen har störst inflytande.

Tell Refaat erövrades av SDF år 2016 från arabiska rebeller som nu ingår i SNA. Många arabiska invånare flydde SDF-offensiven och är sedan dess internflyktingar i SNA-områden. Tell Refaat kom senare att återbefolkas av kurder, som i sin tur flytt SNA:s erövring av SDF-styrda Efrin år 2018. Givet denna bittra historia råder troligen stor risk för övergrepp om konflikt utbryter igen. Sydväst om Tell Refaat-enklaven ligger två shiamuslimska byar, vilket ökar Irans intresse för området. Enklaven står dessutom för en stor del av Alepporegionens dricksvattenförsörjning.³⁶

Manbij är ett något större område vid Eufrat, med blandad kurdisk-arabisk befolkning. Det har under kriget kommit att spela en viktig roll som transitområde i den svarta ekonomin, särskilt för olja som säljs från den SDF-kontrollerade östern till övriga konfliktaktörer.³⁷

De två enklaverna är geografiskt isolerade och utsatta, särskilt sedan Turkiet och SNA erövrade den närbelägna Efrinenklaven 2018 och USA drog sig ur Manbij 2019. SDF har därför i både Tell Refaat och Manbij inlett ett nära samarbete med Assadregeringen, för att vinna ryskt beskydd mot Turkiet. Trots att Ryssland lovade Turkiet att YPG skulle lämna enklaverna 2019 tycks kurdiska styrkor

fortfarande dominera enklaverna, även om regeringsidans närvaro är påtaglig.

ORSAKER TILL TURKIETS UPPTAPPNING 2022

Turkiets fientlighet gentemot SDF är stark, genuin och besvarad. Ankararegeringen ser kampen mot SDF i norra Syrien som en fråga om nationell säkerhet och en oskiljaktig del av kriget mot PKK.

Frågan om hur och när Turkiet går på offensiven i norra Syrien är däremot mer invecklad. Den brittiske Mellanösternexperten Christopher Phillips har slagit fast att Turkiets tidigare framstötter i Syrien inte har varit reaktioner på plötsliga säkerhetshot. Snarare tenderar Turkiet att agera opportunistiskt när förändringar i den geopolitiska miljön skapar manöverutrymme, och under inflytande av inhemska faktorer.³⁸ Upptappningen 2022 passar väl in i detta mönster.

Den ryska invasionen av Ukraina i februari 2022 har satt strålkastarljuset på Turkiets geopolitiska läge och underlättat Erdoğanns ambition att framträda som en oberoende regional maktspelare.³⁹

Turkiet stödjer Ukrainas försvarsansträngningar, försörjer landet med militära drönare och spelar en viktig roll i Nato. Samtidigt har den turkiska regeringen avvisat USA:s och EU:s sanktioner och istället fördjudat handels- och energisamarbetet med Ryssland.⁴⁰ Erdoğan försöker positionera sig som medlare med goda förbindelser till båda sidor. Under samma period har Turkiet dessutom blockerat Sveriges och Finlands Natoansökan, bland annat med hänvisning till att länderna stödjer SDF.⁴¹

Dessa ställningstaganden kan justeras efter behov. Erdoğan sitter därför med flera nya kort på hand, och såväl Ryssland som USA och EU månar efter Ukrainakrigets utbrott om att inte störa relationerna med Ankara i onödan, vilket ökar Turkiets manöverutrymme.⁴² Erdoğan tycks ha dragit slutsatsen att Ryssland borde vara särskilt mottagligt för påtryckningar, eftersom landet nu har ett stort behov av turkisk samarbetsvilja och skulle ha svårt att trappa upp sina militära insatser i Syrien.

Om utrikespolitiken har tjänat som möjliggörande faktor, har inrikespolitiken varit pådrivande. Erdoğan och AKP oroas av att oppositionen rycker fram i opinionsmätningarna. Både parlaments- och presidentval är planerade till sommaren 2023, och det är framför allt två frågor som undergräver AKP-styret: den usla ekonomin och Turkiets stora flyktingmottagande, främst av syrier. De huvudsakliga

oppositionspartierna har lyft frågan om att lägga om Syrienpolitiken och förhandla med Damaskus om flyktingåtervändande. Idén tycks populär bland turkiska väljare och har också anhängare bland presidentens egna allierade.⁴³

Erdoğan's egen linje har länge varit att flyktingarna ska återvända till de "säkra zoner" som Turkiet har karvat ut i norra Syrien, där turkiska myndigheter och hjälporgan nu massproducerar enkla bostäder. Erdoğan beskriver det som en "strategi för att hålla migrationen bortom gränsen" och hävdar att en halv miljon syrier redan har lämnat Turkiet.⁴⁴ Angreppsplanerna mot Manbij och Tell Refaat knyts på så vis till migrationsfrågan, och Syrienutspelen fungerar som en sorts triangulering för att avvärja oppositionen. En intervention skulle dessutom skapa krigsstämning och hjälpa Erdoğan att visa handlingskraft gentemot PKK, vilket kan attrahera viktiga nationaliströster.⁴⁵

Sammanfattningsvis tycks Erdoğan ha konstaterat att Ukrainakonflikten gör det möjligt för Turkiet agera mer offensivt i norra Syrien, särskilt gentemot ett försvagat Ryssland; och den inrikespolitiska situationen har samtidigt uppmuntrat just ett sådant agerande. Erdoğan's 23 maj-utfästelse om en ny intervention liknar därmed de tidigare turkiska eskalationsepisoderna i Syrien, inklusive den upptrappning under hösten 2021 som till sist avväjdes av enat amerikanskt och ryskt motstånd. Huruvida krisen denna gång kommer att utmynna i ett angrepp eller inte avgörs troligen främst av Turkiets förmåga att vinna ryskt godkännande för en insats.

RYSK-TURKISKA STYRKEFÖRHÅLLANDEN I OCH UTANFÖR NORRA SYRIEN

Trots Turkiets stärkta ställning efter Ukrainainvasionen och flera månader av vapenskrummel har Erdoğan ännu i mitten av september inte lyckats genomföra sin intervention. Skälet verkar vara att Ryssland har bjudit oväntat hårt motstånd, med iranskt stöd.

På pappret ser styrkeförhållandena i norra Syrien ut att gynna Turkiet. Den ryska truppen närvaron i Tell Refaat och Manbij är rent symbolisk, även om den ryska Hmeimimbasen i västra Syrien kan ge viktigt flygunderstöd. Rysslands förmåga att trappa upp insatserna begränsas dock av att de flesta gripbara förband nu slåss i Ukraina. Turkiet har dessutom stängt Bosporen för örlogstrafik och i april stoppade man ryska överflygningar till och från Syrien, vilket komplicerar rysk militärlogistik.⁴⁶ Moskva har fortfarande rätt att köra krigsmateriel genom Bosporen med

civila lastfartyg, men i ett verkligt krisläge är det troligt att Ankara skulle hindra eller fördröja även sådan trafik.⁴⁷

Frågan kan dock inte ses i ett rent militärt perspektiv. Det är uppenbart att varken Turkiet eller Ryssland vill ha en direkt konfrontation, eller ens löpa den risken. De tycks även vilja undvika storskalig instabilitet i Syrien och söker fortsatt samordning kring Idleb, SDF, fredsprocessen, biståndsfrågor, med mera. De två regeringarna har också ett ständigt pågående utbyte i andra frågor (energi, handel, Libyen, Azerbajdzjan-Armenien, Ukraina...) vilket manar till besinning i Syrien. Putin har därtill en joker på hand. FN:s hjälpopoperationer i norra Syrien är nämligen upplagda så att Ryssland regelbundet kan inlägga veto i Säkerhetsrådet för att strypa biståndsfödet, vilket skulle skapa en allvarlig kris och öka flyktingtrycket vid gränsen. Säkerhetsrådet röstade senast i frågan 12 juli, efter att Ryssland hållit rådet på halster under flera veckors förhandlingar. Nya omröstningar är planerade till januari och juli 2023, och så kan det fortsätta, vilket gör att Turkiet ständigt har biståndsvapnet hängande över sig.⁴⁸

Den turkiska regeringen måste med andra ord ta Rysslands inställning på stort allvar, oavsett de rent militära styrkeförhållandena i konfliktområdet.

FÖRHANDLINGSSPELET INLEDS

USA tog omedelbart avstånd från Erdoğan's 23 maj-utspel och även Iran avrådde snabbt från ett angrepp.⁴⁹ Den ryska reaktionen lät vänta på sig. Även om bilaterala samtal nog fördes i tysthet var det först i början av juni som Moskva satte ner foten och meddelade att en ny turkisk operation vore en "direkt kränkning av Syriens suveränitet och territoriella integritet", om den inte först samordnats med Damaskus.⁵⁰ Ryska befattningshavare har sedan dess återkommande kritiserat Erdoğan's planer, förvisso i respektfulla ordalag.⁵¹

Enligt arabiska pressuppgifter har rysk militär i Syrien under tiden försökt övertyga SDF om att överlåta Tell Refaat och Manbij till Assad, som ett sätt att avvärja en offensiv.⁵² Irans utrikesminister Hossein Amir-Abdollahian har också engagerat sig i frågan och reste under sommaren mellan Ankara och Damaskus.⁵³ På regeringsnivå tycktes dock alla inblandade ta sikte på Astanatoppmötet mellan Erdoğan, Putin och Irans president Ebrahim Raisi i Teheran 20 juli 2022. En överenskommelse kunde inte nås i tid, kanske för att Putin och Erdoğan var upptagna med frågan om ukrainsk spannmålsexport (ett sådant avtal slöts 22 juli⁵⁴) och slutkommunikén från Teheran sade mycket

lite om nordöstra Syrien.⁵⁵ De tre ledarna höll därefter god min och underströk sin enighet gentemot USA och SDF, men medgav att de inte kunnat enas om de turkiska kraven. Putin och Raisi framhöll att frågan krävde samarbete med Syriens regering, och intrycket var att Moskva och Tehran nu ville villkora en intervention med krav på turkisk-syrisk islossning.⁵⁶

Två veckor efter Teherantoppmötet reste Erdoğan till Sotji för ytterligare ett möte med Putin, vilket utmynnade i ökat handelssamarbete.⁵⁷ Ingen lösning nåddes dock i Syrientvisten. Putin uppmanade återigen sin gäst att söka samförstånd med Assad. Den turkiske presidenten svarade att man redan återupptagit kontakten med syrisk underrättelsetjänst utan att det hade löst några problem.⁵⁸

Erdoğan syftade troligen på de underrättelsekontakter som offentliggjorts två och ett halvt år tidigare, i januari 2020, då chefen för Turkiets nationella underrättelsetjänst (turkiska: *Millî İstihbarat Teşkilatı*, MİT), Hakan Fidan, sammanfördes med Assads underrättelsesamordnare Ali Mamlouk i Moskva.⁵⁹ Under våren 2022 hade uppgifter spritts om nya möten mellan Mamlouk och Fidan, vilka då förnekades i syriskaregimmedier.⁶⁰ Utbytet mellan Putin och Erdoğan under sommaren 2022 skulle dock snart blåsa nytt liv i underrättelsekontakterna.

FÖRSIKTIG TURKISK POSITIONSFÖRFLYTTNING

Turkiet har sedan Sotjimötet gjort en serie utspel som luckrat upp linjen mot Assad, utan att klart staka ut något slutmål. Damaskusregeringen har, i alla fall offentligt, förhållit sig avvaktande.

Den 11 augusti avslöjade utrikesminister Mevlüt Çavuşoğlu att han mött sin syrisk kollega, Feisal Meqdad, vid en konferens i Belgrad föregående år. Çavuşoğlu sade också att kampen mot terrorism i Syrien kräver en stark centralregering, vilket förutsätter försoning mellan regim och opposition.⁶¹ Den 19 augusti talade sig Erdoğan varm för diplomati och försoning mellan stater och tillade att ”vi borde ta ytterligare steg med Syrien”.⁶² Några dagar senare meddelade Çavuşoğlu att Turkiet inte har några villkor för förnyade samtal med Damaskus, utom att de måste syfta till konkreta resultat.⁶³ Samma dag framträdde Meqdad med Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov i Moskva och upprepade sina krav på total turkisk reträtt, men underströk två gånger att dessa krav inte var ”villkor”. Lavrov sade att Ryssland vill reparera de turkisk-syriska relationerna och nämnde i förbigående 1998 års Adanaavtal.⁶⁴

Turkiets retoriska signalering utlöste stor oro inom den syriskare oppositionen, som fruktar att bli ett bondeoffer i

det regionala maktspelet. Demonstrationer utbröt i SNA:s områden och en mängd oppositionsgrupper fördömde idén om normalisering med Assad, även om de flesta försiktigtvis undvek att nämna Turkiet.⁶⁵ Utrikesministeriet i Ankara försökte dämpa protesterna genom att upprepa sitt stöd för oppositionens allmänna målsättningar, men gjorde inte det avståndstagande från normalisering som Assads fiender hade hoppats på.⁶⁶

De följande veckorna rapporterade pressen återigen om möten mellan Fidan och Mamlouk. Ett möte skulle ha hållits i Moskva i juli, med medverkan av Rysslands försvarsminister Sergej Sjojgu.⁶⁷ I september bekräftade turkiska källor att Fidan hade besökt Damaskus flera gånger i augusti och september, bland annat för att sondera möjligheterna till ett officiellt utrikesministermöte.⁶⁸ Enligt uppgifter till turkiska *Hürriyet* hade Erdoğan därefter meddelat en grupp AKP-ledare att han gärna skulle möta Assad.⁶⁹ Ryssland har välkomnat dessa uttalanden, och vice utrikesminister Michail Bogdanov har sagt att Moskva gärna står värd för ett utrikesministermöte.⁷⁰

INTERVENTION, TÖVÄDER, ELLER BÅDA DELARNA?

Den kris som inleddes med Erdoğan's uttalanden i maj 2022 har dragits i långbänk genom rysk obstruktion, troligen för att pressa fram en diplomatisk öppning från Turkiet. Ryssland stöds i detta av Iran, som möjligen också bedriver parallella medlingsinsatser.

Det är fortfarande oklart huruvida ett ingripande kommer att ske mot SDF i Tell Refaat och Manbij, och i så fall av vilket slag och när. Det är också oklart om Turkiet och Syrien ska återuppta direkta förbindelser, och i så fall av vilket slag och hur omfattande.

Vilka svaren blir på dessa frågor beror på utfallet av flera olika hemliga förhandlingsspår – främst mellan Moskva och Ankara, men också involverande Damaskus, Teheran och SDF:s ledare. Okända faktorer kommer att spela stor roll, till exempel frågan om hur stort inflytande Damaskus, Moskva och Teheran kan utöva över SDF. En viktig fråga i det större perspektivet är hur Rysslands uthållighet och band till Turkiet kommer att påverkas av Ukrainakonflikten. Sist men inte minst är interventions- och normaliseringsfrågorna uppenbart sammanflätade, men inte på ett linjärt och förutsägbart sätt. En turkisk intervention skulle å ena sidan kunna torpedera ett närmande till Damaskus, men å andra sidan kan turkisk-syrisk islossning också lägga grunden för överenskomna interventioner, kanske genom ett återupplivande av Adanaavtalet. Att spå om utvecklingen på kort sikt är

därför mycket svårt, men vissa övergripande trender kan ändå urskönjas på längre sikt.

Det förefaller exempelvis mycket osannolikt att SDF ska kunna försvara *status quo* i Tell Refaat och Manbij i det långa loppet, givet Turkiets oförsonliga fientlighet. SDF-styret kan emellertid utslockna på flera olika sätt. Det är möjligt att Turkiet till sist synar Putins hand och ingriper unilateralt, och att Ryssland då viker undan. Det är också möjligt att Ankara, kanske med hänvisning till Adanaavtalet, får grönt ljus från Damaskus och/eller Moskva för en operation mot SDF i utbyte mot andra eftergifter. En sådan förhandlad lösning vore inte nödvändigtvis smidig och smärtfri: oplanerade våldsamheter kan utbryta och enklavernas SDF-ledning kan välja en desperat slutstrid hellre än att underordna sig Assad. Turkisk-syriska kontakter kan dessutom resultera i att Assadregeringen själv agerar mot SDF med Turkiets goda minne, eller att SDF under galgen väljer att överlämna styret till Damaskus. Man kan även tänka sig begränsade överenskommelser, exempelvis om Turkiets bruk av drönare.

En begränsad diplomatisk normalisering framstår som trolig på relativt kort sikt, kanske redan under året, inte minst för att Erdoğan tycks vilja redovisa framsteg inför valet 2023. Grunden för förnyade kontakter tycks redan ha lagts genom diskussioner på underrättelseplanet. Ett utrikesministermöte framstår som en trolig inledande åtgärd, men man kan även tänka sig kontakter på lägre eller högre nivå (inklusive mellan Erdoğan och Assad), etablerandet av ett officiellt bilateralt förhandlingsspår, med mera. Sådana kontakter kan med tiden avdramatiseras och fördjupas, men en turkisk-syrisk försoningsprocess vore under inga omständigheter enkel. Regeringarna i Ankara och Damaskus har bara delvis oförenliga intressen, men de är totalt oeniga om centrala frågor (exempelvis turkisk reträtt) och dessutom djupt misstänksamma mot varandra; ingen sida kan enkelt frigöra sig från konfliktens strukturer. Det mest sannolika är därför att de två parterna inledningsvis rör sig mot en kylig och krass förhandlingsrelation, belastad av fortsatta konflikter. Fler steg kan möjligen tas därefter, men full diplomatisk normalisering förefaller osannolik. Ett avtal som helt löser konflikten i Syrien på fredlig väg är inte troligt ens på längre sikt.

Varje form av politisk islossning mellan Ankara och Damaskus vore av stor betydelse för Syrienkonflikten, givet oppositionens närmast totala beroende av Turkiet och det stora turkisk-ryska inflytandet över fredsförhandlingarna i FN:s regi. För regimens kritiker vore ett turkiskt erkännande av Assads legitimitet ett förödande politiskt

nederlag. Oppositionen fruktar dessutom att en normaliseringsprocess kan åtföljas av turkisk repression mot syriska aktivister, partier, människorättsgrupper och mediekanalet både i diasporan och i SNA-områdena, och av flyktingdeporteringar. En storskalig turkisk reträtt från norra Syrien verkar dock mycket osannolik, särskilt så länge SDF-frågan förblir olöst, och detta utgör i sig ett hinder för djupare samarbete mellan Damaskus och Ankara.

USA och Europa torde under alla omständigheter ha mycket litet inflytande över förhandlingsspelet, särskilt som de vill undvika uppsplitande konflikter med Turkiet under Ukrainakriget.

MÖJLIGA KONSEKVENSER FÖR SVERIGE

Syrienkonflikten spelar allmänt sett ingen viktig roll för svensk säkerhetspolitik, men kan indirekt påverka frågor och aktörer med större betydelse. Dit hör exempelvis migrationstrycket och Turkiets utrikespolitiska kurs. I den mån Turkiets agerande blir föremål för politisk debatt kan detta också påverka den svenska Natoprocessen. Mer än 200 000 invånare i Sverige har därtill sina rötter i Syrien och frågan berör även många andra svenskar med ursprung i regionen, inklusive kurder och turkar.

Givet de känsliga förhandlingarna om svenskt Nato-medlemskap vore det av stor vikt om krisen på något sätt stör förhållandet mellan Sverige och Turkiet. Sådan påverkan är möjlig i både det korta och det långa perspektivet. Om en eventuell turkisk intervention följs av rapporter om övergrepp mot kurdisk civilbefolkning, vilket förefaller högst troligt, skulle detta utlösa protester, inte minst inom den kurdiska diasporan. När Turkiet angrep SDF år 2019 väckte sådana rapporter starka reaktioner i Sverige. Regeringen protesterade och försäljningen av krigsmateriel till Turkiet stoppades, vilket senare blev en av Ankaras anklagelsepunkter mot Sverige i Natofrågan.⁷¹ På längre sikt kan krisens utveckling också påverka Turkiets band till Ryssland och USA/NATO, eller leda till att SDF-frågan får ökad laddning i den turkiska valrörelsen. Även detta kan influera Ankaras linje i Natofrågan.

Turkiets och USA:s relationer skulle säkerligen i någon mån skadas av en ny attack på SDF. Även om Erdoğan redan står lågt i kurs i amerikansk politik, skulle Bidenregeringen sannolikt dämpa sin kritik för att inte irritera relationerna mer än nödvändigt, men amerikanska medier och kongressledamöter kommer inte nödvändigtvis att vara lika förstående. Rent konkret skulle ett angrepp kunna försvåra Ankaras ansträngningar att vinna kongressstöd för en utvidgning och modernisering av landets F16-flotta, något

som är både brådskande och viktigt sedan Turkiet uteslöts ur F35-programmet.⁷² Förnyade turkiska kontakter med Assadregeringen skulle dock knappast påverka förhållandet till USA nämnvärt.

Frågan spelar en mer direkt roll för Turkiets förbindelser till Ryssland. En framgång i Syriendiskussionerna kan uppnå två ryska mål: att stödja och legitimera Assads styre, och att fördjupa samarbetet med Turkiet. Moskva synes ha goda möjligheter att vinna begränsade eftergifter från Turkiet när det gäller synen på Assad, och kan eventuellt förbättra sin förhandlingsposition även i andra frågor. Ett negativt utfall är också möjligt, men även i händelse av ökade spänningar tycks båda sidor angelägna om att bevara det konstruktiva samtalsklimatet mellan Putin och Erdoğan.

Syrien spelar en stor roll för Mellanösterns allmänna stabilitet och utveckling, och särskilt för migrations- och kontraterrorfrågor. I det avseendet är effekterna dock svåra att förutspå.

Följderna av en eventuell aktion mot enklaverna beror på vilka former den tar, men de direkta effekterna på terror- och migrationsfrågorna torde vara små i de flesta scenarier. Ett ingripande mot Tell Refaat och Manbij skulle dock kunna destabilisera SDF även i övriga landet, eller leda till en spridning av fientligheterna längs resten av gränsen. En försvagning av SDF skulle försvåra den

USA-ledda insatsen mot IS, där även Sverige ingår (dock utan svensk militär närvaro i Syrien). Om en intervention tycks förestående är det troligt att SDF försöker samla stöd genom att spela på IS-frågan och meddela att man flyttar personal till fronten från IS-fångelserna (som även hyser svenskar). SDF:s manskapsbrist överdrivs visserligen ibland av politiska skäl, men prioriteringsbehoven är verkliga. Detta blev tydligt när IS angrep ett illa bevakat fängelse i Qamishli i januari 2022.⁷³

Även en eventuell normaliseringsprocess kan ta olika former och vara mer eller mindre framgångsrik. Rent allmänt skulle turkisk-syrisk avspänning och förnyat samarbete ha stor betydelse för konfliktens framtida utveckling. Även en begränsad dialog skulle kunna möjliggöra vissa överläggningar i säkerhetsfrågor och bidra till att institutionalisera vapenvilor, vilket kan underlätta handel inom och via Syrien och förenkla hanteringen av front-överskridande infrastruktur. En sådan utveckling skulle kunna gynna Sverige och EU, i den mån den bidrar till regional stabilitet och ekonomisk återväxt, reducerar migrationstrycket och underlättar kampen mot IS och al-Qaida. Samtidigt kan en normaliseringsprocess också utlösa kriser, särskilt om ett närmande mellan Ankara och Damaskus ökar trycket på SDF. Migrationsströmmarna mot EU kan dessutom växa tillfälligt om syrier i Turkiet börjar fly landet för att undgå deportering till Syrien. ■

Aron Lund, fil. mag. i arabiska från Uppsala universitet, analytiker vid FOI:s enhet för Säkerhetspolitik.

NOTER

- 1 Om Syrienkriget, se Lund 2014; Phillips 2016; Lund 2018
- 2 Om externa aktörer, se Phillips 2016; Lund 2018, sid. 25–34
- 3 Om PKK, se Marcus 2007
- 4 Marcus 2007, sid. 58–61
- 5 *Ibid.*, sid. 269 ff
- 6 Turkiska utrikesministeriet 1998
- 7 Hamidi 2019; Taştekin 2019
- 8 Citat och referat i Taştekin 2019
- 9 Lund 2014, sid. 156–9; Phillips 2016, sid. 70–5
- 10 Lund 2017
- 11 FN/OCHA 2022
- 12 Lund 2018, sid. 54; Lund 2022, sid. 52–4
- 13 Turkiska presidentämbetet 2019
- 14 FN/UNHCR 2022
- 15 Lund 2019, sid. 31–2
- 16 Baev 2021; Hamilton & Mikulska 2021; Lund 2022, sid. 31–4
- 17 Roth 2022
- 18 *Hürriyet Daily News* 2022a
- 19 *Reuters* 2022a
- 20 Aliyev 2022
- 21 *Reuters* 2022b; Weinthal 2022
- 22 Hawar News 2022; Kube 2022; ANF News 2022
- 23 Intervju: Emily Tripp, direktör för Airwars, epost, sep. 2022
- 24 *SANA* 2022
- 25 Lund 2014, sid. 478–83; Phillips 2016, sid. 133–34
- 26 Om SDF och de kurdiska styrkorna, se Lund 2014, sid. 464–88; Phillips 2016, sid. 133–34, 206–12, 227; Jonsson 2019
- 27 OIG 2022, sid. 8
- 28 Turkiska presidentämbetets kommunikationsdirektorat 2019
- 29 Asi & Omar 2022
- 30 Om Rysslands roll i Syrien, se Lund 2019
- 31 *Ibid.*, sid. 31, fotnot 158
- 32 Lund 2018, sid. 65
- 33 Merei 2022; Sheikho 2022
- 34 Lund 2019, sid. 36–7
- 35 Grant 2017
- 36 Taştekin 2022
- 37 Wilkofsky 2020
- 38 Phillips 2022
- 39 Serveta, Holmquist & Bergenwall 2022
- 40 Seddon et al 2022
- 41 Serveta 2022
- 42 Serveta, Holmquist & Bergenwall 2022, sid. 4–5
- 43 Syria TV 2022; BIA net 2022
- 44 Turkiska presidentämbetet 2022
- 45 Siccardi 2022
- 46 *TASS* 2022a
- 47 Malsin & Faucon 2022
- 48 Lund 2022. Se även FN:s säkerhetsråds resolution 2642, antagen 12 juli 2022
- 49 USA:s utrikesdepartement 2022; *Mehr News* 2022
- 50 *Aljazeera English* 2022
- 51 *TASS* 2022b; *TASS* 2022c
- 52 Merei 2022; Sheikho 2022
- 53 *Fars News* 2022
- 54 *TT-AFP* 2022; *TASS* 2022d
- 55 Iranska utrikesministeriet 2022
- 56 Turkiska presidentämbetets kommunikationsdirektorat 2022; Iranska presidentämbetet 2022; Ryska presidentämbetet 2022
- 57 Seddon et al 2022; Güldoğan 2022
- 58 Güldoğan 2022
- 59 *Reuters* 2020; *SANA* 2020
- 60 *Baath Media* 2022
- 61 *Hürriyet Daily News* 2022a
- 62 *Hürriyet Daily News* 2022c
- 63 *Reuters* 2022c
- 64 ORTAS 2022
- 65 Enab Baladi 2022
- 66 Turkiska utrikesministeriet 2022
- 67 Hamidi 2022
- 68 Coşkun & Bassam 2022
- 69 *Reuters* 2022d
- 70 *Sputnik Arabic* 2022
- 71 Lapidus 2022
- 72 Mahshie 2022
- 73 Loveluck 2022

KÄLLOR

Alla FOI-publikationer kan laddas ner i PDF-format eller beställas i tryckt form på www.foi.se. Datum för hämtning av källor på nätet noteras i parentes.

Aliyev, Jeyhun (2022) "Türkiye determined to root out terrorists in Syria: President Erdogan", *Anadolu*, 19 juli aa.com.tr/en/politics/turkiye-determined-to-root-out-terrorists-in-syria-president-erdogan/2640843 (16 aug. 2022)

Aljazeera English (2022) "Russia urges Turkey not to launch offensive in northern Syria," 2 juni, aljazeera.com/news/2022/6/2/russia-urges-turkey-not-to-launch-offensive-in-northern-syria (18 aug. 2022)

ANF News (2022) "PJAK commander martyred in Turkish drone attack in Qamishlo", 10 aug., anfenglish.com/news/pjak-commander-martyred-in-turkish-drone-attack-in-qamishlo-61766 (5 sep. 2022)

Asi, Amin al-; Omar, Jaber (2022) "tadjmid al-amalia al-askaria al-turkia fi shamal souria", *al-Araby al-Jadeed*, 14 nov., tinyurl.com/6wys-dxb3 (28 sep. 2022)

Baath Media (2022), "haqiqat ma yatimm tadawuluhu an liqa amni souri turki fi rousia", 15 apr., tinyurl.com/2wk3nbbt (28 sep. 2022)

Baev, Pavel (2021) "Russia and Turkey: Strategic Partners and Rivals", *Russie.Nei.Reports* nr. 35, maj, Institut français des relations internationales, ifri.org/sites/default/files/atoms/files/baev_turkey_russia_2021.pdf (21 sep. 2021)

BIA net (2022) "Senior AKP official says level of dialogue between Türkiye, Syria may increase," 16 aug., bianet.org/english/print/265935-senior-akp-official-says-level-of-dialogue-between-turkiye-syria-may-increase (22 aug. 2022)

Coşkun, Orhan; Bassam, Laila (2022) "Exclusive: With a Russian nudge, Turkey and Syria step up contacts", *Reuters*, 15 sep., reuters.com/world/middle-east/exclusive-with-russian-nudge-turkey-syria-step-up-contacts-2022-09-15 (15 sep. 2022)

Enab Baladi (2022) "ghadb fi al-shamal al-souri baad tasrihat turkia bi-shan 'al-musalaha' maa al-asad", 12 aug., enabbaladi.net/archives/597927 (12 aug. 2022)

Fars News (2022) "Iran's Top Diplomat: Promotion of Peace between Damascus, Ankara on Agenda of Syria Trip", 2 juli, farsnews.ir/en/news/14010411000731/Iran's-Tp-Diplma-Prmin-f-Peace-between-Damascus-Ankara-n-Agenda-f (29 aug. 2022)

FN/OCHA (2022) "North-west Syria: Situation Report", 10 aug., reports.unocha.org/en/country/syria (23 aug. 2022)

FN/UNHCR (2022) "Syria Regional Refugee Response", 31 aug. data, unhcr.org/en/situations/syria (6 sep. 2022)

Grant, Thomas D. (2017) "Frozen Conflicts and International Law," *Cornell International Law Journal*, vol. 50, nr. 3, sid. 361–413

Güldoğan, Diyar (2022) "Ankara working with Moscow for grain shipment from Russian ports: Turkish president," *Anadolu*, 6 aug., aa.com.tr/en/turkiye/ankara-working-with-moscow-for-grain-shipment-from-russian-ports-turkish-president/2655205 (18 aug. 2022)

Hamidi, Ibrahim (2019) "'al-sharq al-awsat' tanshur nass ittifaq adana... 10 tanazulat mutabadela baina anqara wa-dimashq", *al-Sharq al-Awsat*, 26 jan., aawsat.com/node/1561746 (29 aug. 2022)

Hamidi, Ibrahim (2022) "muhadathat mamlouk.fidan... mataleb mutabadela wa-huloul rousia", *al-Sharq al-Awsat*, 27 aug., aawsat.com/node/3838751 (13 sep. 2022)

Hamilton, Robert E.; Mikulska, Anna (2021) "Cooperation, Competition, and Compartmentalization: Russian-Turkish relations and their implication for the West", Black Sea Initiative/Foreign Policy Research Institute, apr., fpri.org/article/2021/04/cooperation-competition-and-compartmentalization-russian-turkish-relations-and-their-implications-for-the-west (21 sep. 2021)

Hammargren, Bitte (2019) "Turkey's tightrope act: Staying in Nato while warming towards Russia," FOI Memo 6676, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), februari

Hawar News (2022) "sakhara hayatahu li-khidmat qadiat shaabihi... man huwa farhan shebli ahad aamidat thawrat 19 tammouz?", 23 juni, hawarnews.com/ar/haber/skhr-hyath-lkhdmh-qdhyh-shabhm-hw-frhad-shbly-ahd-aamdh-thwrh-19tmwzd89f-h67546.html (5 sep. 2022)

Hürriyet Daily News (2022a) "Turkey to continue safe zone efforts in N Syria: Erdoğan," 24 maj, hurriyetaidailynews.com/president-erdogan-says-he-will-no-longer-talk-to-greek-pm-174015 (16 aug. 2022)

Hürriyet Daily News (2022b) "Finland, Sweden, Türkiye to meet soon for NATO bid: FM Çavuşoğlu", 12 aug., hurriyetaidailynews.com/turkiye-sweden-finland-to-meet-under-joint-mechanism-fm-cavusoglu-176056 (18 aug. 2022)

Hürriyet Daily News (2022c) "Dialogue needed for resolving Syria question: Erdoğan", 19 aug., hurriyetaidailynews.com/erdogan-says-turkiye-not-looking-to-take-syrian-territory-176264 (14 sep. 2022)

Iranska presidentämbetet (2022) "Those who failed to achieve their political goals by making Syria insecure are seeking to fulfil their illegitimate demands with the policy of sanctions," 19 juli, president.ir/en/138097 (16 aug. 2022)

Iranska utrikesministeriet (2022) "Joint Statement by the President of the Islamic Republic of Iran, the President of the Russian Federation, and the President of the Republic of Türkiye" (*sic!*), 19 juli, en.mfa.ir/portal/newsview/687420 (16 aug. 2022)

Jonsson, Michael (2019) "A compromise between adversaries? Prospects for a peaceful resolution of control over north-eastern Syria", Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), FOI memo 6683, februari

- Kube, Courtney (2022) "Female Kurdish commander who 'saved American lives' killed by Turkish drone strike", *NBC News*, 28 juli, [nbcnews.com/news/female-kurdish-commander-saved-american-lives-killed-turkish-drone-str-rcna40354](https://www.nbcnews.com/news/female-kurdish-commander-saved-american-lives-killed-turkish-drone-str-rcna40354) (5 sep. 2022)
- Lapidus, Arne (2022) "Sverige backar om vapen till Turkiet: "Turbulent tid", *Expressen*, 29 maj, [expressen.se/nyheter/sverige-backar-om-vapen-till-turkiet-turbulent-tid](https://www.expressen.se/nyheter/sverige-backar-om-vapen-till-turkiet-turbulent-tid) (20 sep. 2022)
- Loveluck, Louisa (2022) "Islamic State militants still holed up in Syrian prison, Kurdish-led forces admit", *Washington Post*, 27 jan., [washingtonpost.com/world/2022/01/27/syria-prison-islamic-state-holed-up/](https://www.washingtonpost.com/world/2022/01/27/syria-prison-islamic-state-holed-up/) (1 sep. 2022)
- Lund, Aron (2014) *Syrien brinner: hur revolutionen mot Assad blev ett inbördeskrig*, 2:a rev. uppl., Stockholm: Silc förlag
- Lund, Aron (2017) "How Assad's Enemies Gave Up on the Syrian Opposition", *The Century Foundation*, 17 okt., [tcf.org/content/report/assads-enemies-gave-syrian-opposition/](https://www.tcf.org/content/report/assads-enemies-gave-syrian-opposition/) (7 sep. 2022)
- Lund, Aron (2018) *Syria's Civil War: Government Victory or Frozen Conflict?*, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), FOI-R-4640--SE, december
- Lund, Aron (2019) "From Cold War to Civil War: 75 Years of Russian-Syrian Relations", maj, Utrikespolitiska institutet, 7/2019, ui.se/butiken/uis-publikationer/ui-papper/2019/from-cold-war-to-civil-war-75-years-of-russian-syrian-relations (14 jan. 2021)
- Lund, Aron (2022b) "Ryssland hotar att kapa biståndet till nordvästra Syrien", *Utrikesmagasinet*, 30 juni, ui.se/utrikesmagasinet/analyser/2022/juni/ryssland-hotar-att-kapa-bistandet-till-nordvastra-syrien (7 sep. 2022)
- Mahshie, Abraham (2022) "F-16 Modernization Sale to Turkey Now Awaits Congress After Biden, DOD Voice Support", *Air Force Magazine*, 1 juli, [airforcemag.com/f-16-modernization-sale-to-turkey-now-awaits-congress-after-biden-dod-voice-support](https://www.airforcemag.com/f-16-modernization-sale-to-turkey-now-awaits-congress-after-biden-dod-voice-support) (1 sep. 2022)
- Malsin, Jared; Faucon, Benoit (2022) "Ukraine Says Russia Is Using Cargo Ships to Ferry Weapons to the Black Sea", *Wall Street Journal*, 2 sep., [wsj.com/articles/ukraine-says-russia-is-using-cargo-ships-to-ferry-weapons-to-the-black-sea-11662065663](https://www.wsj.com/articles/ukraine-says-russia-is-using-cargo-ships-to-ferry-weapons-to-the-black-sea-11662065663) (3 sep. 2022)
- Marcus, Aliza (2007) *Blood and Belief: The PKK and the Kurdish Fight for Independence*, New York: New York University Press
- Mehr News (2022) "Turkey's op. in NE Syria to further complicate situation," 28 maj, en.mehrnews.com/news/187295/Turkey-s-op-in-NE-Syria-to-further-complicate-situation (18 aug. 2022)
- Merei, Ayham (2022) "khuttat al-taswia al-rousia: manbej wa-tell refaat lil-djeish al-souri hasran", *al-Akhbar*, 9 juni, al-akhbar.com/Syria/338673 (28 sep. 2022)
- OIG: Office of Inspector General (2022) "Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve Quarterly Report to the United States Congress | April 1, 2022 – June 30, 2022", U.S. Agency for International Development, 2 aug., oig.usaid.gov/node/5460 (19 sep. 2022)
- ORTAS: Syriska tv- och radiomyndigheten (2022) "mutamar bayna wazir al-kharidjia wal-moghtaribin d. feisal al-meqdad wa-wazir al-kharidjia al-rousia serghi lafrouf 23.08.2022", Youtube, 23 aug., [youtube.com/watch?v=1p6kSlcI83Y](https://www.youtube.com/watch?v=1p6kSlcI83Y) (25 aug. 2022)
- Phillips, Christopher (2016) *The Battle for Syria: International Rivalry in the New Middle East*, New Haven: Yale University Press
- Phillips, Christopher (2022) "Northern Syria has become Erdogan's punchbag," *Middle East Eye*, 6 juni, [middleeasteye.net/opinion/turkey-northern-syria-erdogan-punchbag](https://www.middleeasteye.net/opinion/turkey-northern-syria-erdogan-punchbag) (16 aug. 2022)
- Reuters (2020) "Turkish, Syrian top spies meet in first official contact in years", 13 jan., [reuters.com/article/us-syria-security-turkey/turkish-syrian-top-spies-meet-in-first-official-contact-in-years-idUSKBN1ZC2BJ](https://www.reuters.com/article/us-syria-security-turkey/turkish-syrian-top-spies-meet-in-first-official-contact-in-years-idUSKBN1ZC2BJ) (13 sep. 2022)
- Reuters (2022a) "Erdogan says Turkey to rid Syria's Tal Rifaat, Manbij of terrorists," 1 juni, [reuters.com/world/middle-east/erdogan-says-turkey-rid-syrias-tal-rifaat-manbij-terrorists-2022-06-01](https://www.reuters.com/world/middle-east/erdogan-says-turkey-rid-syrias-tal-rifaat-manbij-terrorists-2022-06-01) (18 aug. 2022)
- Reuters (2022b) "Turkish troops, Kurdish fighters exchange heavy shell-fire in Syria's Kobane", 16 aug., [reuters.com/world/middle-east/turkish-troops-kurdish-fighters-exchange-heavy-shelling-syrias-kobane-2022-08-16](https://www.reuters.com/world/middle-east/turkish-troops-kurdish-fighters-exchange-heavy-shelling-syrias-kobane-2022-08-16) (29 aug. 2022)
- Reuters (2022c) "Turkey says it has no preconditions for dialogue with Syria", 23 aug., [reuters.com/world/middle-east/turkey-does-not-have-preconditions-dialogue-with-syria-foreign-minister-2022-08-23](https://www.reuters.com/world/middle-east/turkey-does-not-have-preconditions-dialogue-with-syria-foreign-minister-2022-08-23) (23 aug. 2022)
- Reuters (2022d) "Erdogan wanted to meet Syria's Assad - Turkish media", 16 sep., [reuters.com/world/middle-east/erdogan-wanted-meet-syrias-assad-turkish-media-2022-09-16](https://www.reuters.com/world/middle-east/erdogan-wanted-meet-syrias-assad-turkish-media-2022-09-16) (19 sep. 2022)
- Roth, Andrew (2020) "Russia and Turkey agree ceasefire in Syria's Idlib province", *The Guardian*, 5 mars, [theguardian.com/world/2020/mar/05/russia-and-turkey-agree-ceasefire-in-syrias-idlib-province](https://www.theguardian.com/world/2020/mar/05/russia-and-turkey-agree-ceasefire-in-syrias-idlib-province) (22 sep. 2022)
- Ryska presidentämbetet (2022) "Vladimir Putin answered media questions," 19 juli, en.kremlin.ru/events/president/news/69036 (16 aug. 2022)
- SANA (2020) souria tutaleb turkia bil-iltizam bi-siadatiha wal-insihab al-fawri wal-kamel min aradiha", 13 jan., sana.sy/?p=1088472 (13 sep. 2022).
- SANA (2022) "istishhad 3 askarijin wa-djerh 6 bi-etida li-taerat al-ihtilal al-turki bi-rif halab", 16 aug., sana.sy/?p=1719649 (17 aug. 2022)
- Seddon, Max; Pitel, Laura; Olearchyk, Roman; Srivastava, Mehul (2022) "Vladimir Putin and Recep Tayyip Erdoğan vow to deepen economic ties," *Financial Times*, 5 aug., [ft.com/content/fbdf2cd7-ce76-4ac7-910f-517f14bc0222](https://www.ft.com/content/fbdf2cd7-ce76-4ac7-910f-517f14bc0222) (18 aug. 2022)
- Serveta, Marianna (2022) "Hur har Turkiet använt sitt Nato-medlemskap som påtryckningsmedel? - Implikationer för Sverige", Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), FOI Memo 7881, maj

- Serveta, Marianna; Holmquist, Erika; Bergenwall, Samuel Neuman (2022) "Den turkiska faktorn i Ukrainakriget: En balansgång mellan öst och väst", Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), FOI Memo 7853, april
- Sheikho, Kamal (2022) "'quwwat souria al-dimouqratia' tuqawim duqhoutan rousian li-damdjiha maa quwwat al-nizam", *al-Sharq al-Awsat*, 18 juni, aawsat.com/node/3709746 (28 sep. 2022)
- Siccardi, Francesco (2022) "Look for the Local", Carnegie Middle East Center, 5 sep. carnegie-mec.org/diwan/87817 (5 sep. 2022)
- Sputnik Arabic* (2022) "boghdanof: rousia mustaadda li-tanzim idjtimaa bayna wazirei khadidjiat souria wa-turkia", 19 sep., tinyurl.com/bde6cy43 (28 sep. 2022)
- Syria TV* (2022) "turkia.. tahaluf al-ahzab al-sitta yabhath imkaniat al-hiwar maa al-nizam al-souri", 4 aug., syria.tv/177503 (28 sep. 2022)
- TASS (2022a) "Turkey closes air space to Russian military, civilian jets heading to Syria," 23 apr., tass.com/world/1442077 (18 aug. 2022).
- TASS (2022b) "Turkey's operation in northern Syria to cause more escalation—Putin's envoy," 15 juli, tass.com/politics/1464923 (18 aug. 2022)
- TASS (2022c) "Russia hopes to convince Turkey not to conduct new operation in Syria—senior diplomat," 20 juni, tass.com/world/1468497 (18 aug. 2022)
- TASS (2022d) "Russia expects Iran summit to help avoid military scenario in Syria—envoy", 19 juli, tass.com/politics/1481995 (13 sep. 2022)
- Taştekin, Fehim (2019) "Will Adana accord take Erdogan to Damascus?", *al-Monitor*, 28 okt., al-monitor.com/originals/2019/10/turkey-syria-russia-sdg-can-adana-erdogan-to-damascus.html (6 sep. 2022)
- Taştekin, Fehim (2022) "Iran, Turkey brace for face-off in Syria", *al-Monitor*, 10 juni, al-monitor.com/originals/2022/06/iran-turkey-brace-face-syria (20 sep. 2022)
- TT-AFP* (2022) "Ryssland och Ukraina skriver spannmålsavtal", Svenska Dagbladet, 21 juli, svd.se/a/x8KMyX/uppgift-avtal-klart-om-spannmalsexport (29 aug. 2022)
- Turkiska presidentämbetet (2019) "'Turkey embraces all the world and humanity and strives to find just solutions to problems'", 24 sep., tcgb.gov.tr/en/news/542/109770/-turkey-embraces-all-the-world-and-humanity-and-strives-to-find-just-solutions-to-problems- (6 sep. 2022)
- Turkiska presidentämbetet (2022) "'Nearly 500 thousand Syrians have returned to the safe zones Türkiye has formed in Syria'", 3 maj, tcgb.gov.tr/en/news/542/136762/-nearly-500-thousand-syrians-have-returned-to-the-safe-zones-turkiye-has-formed-in-syria- (6 sep. 2022)
- Turkiska presidentämbetets kommunikationsdirektorat (2019) "Memorandum of Understanding Between Turkey and the Russian Federation", 22 okt., iletisim.gov.tr/english/haberler/detay/memorandum-of-understanding-between-turkey-and-the-russian-federation (14 sep. 2022)
- Turkiska presidentämbetets kommunikationsdirektorat (2022), "President Erdoğan: 'The United States must withdraw from the east of the Euphrates immediately,'" 20 juli, iletisim.gov.tr/english/haberler/detay/president-erdogan-the-united-states-must-withdraw-from-the-east-of-the-euphrates-immediately (16 aug. 2022)
- Turkiska utrikesministeriet (1998) "Statement Made By İsmail Cem, Foreign Minister, On The Special Security Meeting Held Between Turkey And Syria October 20, 1998 (Unofficial Translation)", inget datum, mfa.gov.tr/_p_statement-made-by-ismail-cem_-foreign-minister_-on-the-special-security-meeting-held-between-turkey-and-syria_br_october-20_-1998_br___unofficial-translation___p_.en.mfa (29 aug. 2022)
- Turkiska utrikesministeriet (2022) "radd al-muttahaddith bi-sm wizarat al-kharidjia al-safir tandjou bilghitsh ala soual yataalleq bil-ak-hbar al-warida fil-sahafa hawla muqarabat turkia lil-siraa al-souri", 12 aug., mfa.gov.tr/sc_-22_-turkiye-nin-suriye-ihtilafina-yaklasimina-iliskin-basinda-yer-alan-haberler-hk-sc.ar.mfa (18 aug. 2022)
- USA:s utrikesdepartement (2022) "Department Press Briefing – May 24, 2022: Ned Price, Department Spokesperson," state.gov/briefings/department-press-briefing-may-24-2022 (18 aug. 2022)
- Weinthal, Benjamin (2022) "Putin and Erdogan reaffirm solidarity as Turkish drones attack US allied forces in Syria", *Fox News*, 8 aug., foxnews.com/world/putin-erdogan-reaffirm-solidarity-turkish-drones-attack-us-allied-forces-syria (5 sep. 2022)
- Wilkofsky, Dan (2022) "Profit, necessity spur trade across conflict lines in north Aleppo", *al-Monitor*, 20 mars, al-monitor.com/originals/2020/03/syria-north-aleppo-sdf-turkish-rebels-trade-crossings.html (19 sep. 2022)